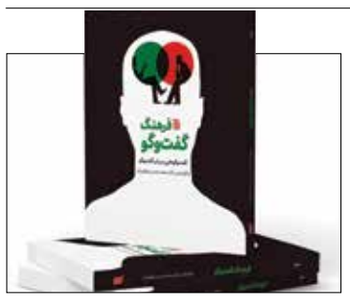
پیشخوان

از سوی انتشارات سروش

«فرهنگ گفت‌وگو» منتشر شد

چاپ نخست کتاب «فرهنگ گفت‌وگو؛ گفت‌وگوهایی در باب گفت‌وگو» به کوشش دکتر محمدحسن یعقوبیان ازسوی انتشارات سروش منتشر و روانه بازار نشر شد. گفت‌وگو یک هنر است که باید به یک خصلت در شخصیت و فرهنگ آدمی تبدیل شود و بر همین اساس، از ادیان الهی و آیین‌های انسانی تاتمدن‌های بشری کهن و دوران مدرن، تکیه اصلی برای رشد و ترقی بر گفت‌وگو در اجتماع انسان‌هاست.

نظر به اهمیت نقش رسانه در فرهنگ‌سازی و نهادینه‌کردن گفت‌وگو در خانواده و جامعه و در راستای شناخت بیشتر مفهوم، ابعاد، کارویژه‌ها و بایسته‌های گفت‌وگو، شبکه رادیویی گفت‌وگو، برنامه «بوستان گفت‌وگو» را با هدف بررسی جایگاه گفت‌وگو در عرصه‌های معرفتی گوناگون، تولید و پخش کرده است و در این برنامه دکتر محمدحسن یعقوبیان با ۱۳ نفر از اصحاب برجسته اهل قلم و اندیشه‌ورز کشور ازجمله آقایان: آیت‌ا... دکتر سیدمصطفی محقق‌داماد، دکتر مقصود فراستخواه، دکتر علی‌اصغر احمدی و... گفت‌وگو کرده است. این کتاب حاصل این گفت‌وگوهاست. چاپ نخست این کتاب در ۲۸۱ صفحه رقعی توسط انتشارات سروش در اختیار علاقه‌مندان به مباحث این حوزه قرار گرفته است. علاقه‌مندان برای تهیه این کتاب می‌توانند از طریق فروشگاه، پیام‌رسان‌های بله و ایتا انتشارات سروش برای تهیه کتاب اقدام کنند.

فلسطین، ما راه را دنبال می‌کنیم

به بهانه سالگرد درگذشت طاهره صفارزاده، محور آزادی در آثار او را مرور کرده‌ایم

آرش شفاعی
گروه فرهنگ و هنر

این روزها که سطح شهر تهران مزین به شعر شده و بیلبوردهای شهری، ما را به دنیای جادویی کلمات می‌برند، یاد شاعران درگذشته که بر شعر فارسی تاثیرگذار بوده‌اند خالی از لطف نیست. ۱۵ سال پیش در چنین روزی طاهره صفارزاده شاعر، مترجم و استاد دانشگاه بعد از سپری‌کردن عمری سرشار از فعالیت‌های ادبی و قرآنی درگذشت و ما را با آثار و خاطرات خود تنها گذاشت. او شعرگفتن را از دوران نوجوانی آغاز کرد و یکی از خوش‌شانسی‌های او این بود که در استانی درس می‌خواند که یک شاعر و ادیب در آن معلم دبیرستان بود و وقتی این معلم باسواد و خوش‌ذوق نخستین شعرهای طاهره ۱۳ساله را خواند، او را تشویق کرد و یک جلد دیوان جامی به او هدیه داد. این معلم خوش‌ذوق کسی نبود جز محمدابراهیم باستانی‌پاریزی که بعدها خود به نامی بلند در عرصه ادبیات و تاریخ‌پژوهی در ایران بدل شد. صفارزاده بعد از این‌که در دانشگاه شیراز رشته زبان و ادبیات انگلیسی را خواند، مدتی به تهران آمد و به کار پرداخت و بعد از آن بود که برای ادامه تحصیل به انگلیس رفت. در این کشور رشته فیلمنامه‌نویسی را انتخاب کرد. بعد از آن به آمریکا رفت و در دانشگاه آیوا به ادامه تحصیل پرداخت.

شاعری پیشرو در فرم

اقامت در خارج از کشور به دو صورت بر شعر و زندگی ادبی صفارزاده تأثیر مهمی گذاشت. نخستین تأثیر بر مضمون شعر او بود. می‌دانیم که صفارزاده از همان ابتدا شعرهایش بوی تعهد اجتماعی می‌داد. حضور در مجامع دانشجویی و فضای ضدامپریالیستی روشنفکری در آن زمان در دانشگاه‌های غرب، او را هرچه بیشتر سیاسی و ضدآمریکایی کرد. صفارزاده که از همان نخست، گرایش‌های مذهبی شدیدی داشت به‌جای این‌که مانند بسیاری از دانشجویان کشورهای شرقی، در محیط غیرمذهبی روشنفکری زمانه مستحیل شود، گرایش‌های مذهبی خود را با دغدغه‌های عدالت‌خواهانه درآمیخت و از این نظر شعر او در میان شاعران نوگرای پیش از انقلاب تشخص مضمونی ویژه‌ای پیدا کرد. دومین تأثیر شدیدی که اقامت در خارج از کشور بر شعر و بی‌رجای گذاشت، در فرم شعر او بود. صفارزاده در آمریکا با گرایش‌های فرمی نوگرا و پیشرو آشنا شد که در آن زمان تازه در حال شکل‌گیری بود. او همین تجربه‌ها را در شعر فارسی وارد کرد و به این دلیل یکی از شاعران پیشرو و خاص در تجربه‌های فرمی در شعر معاصر ایران است. یکی از جلوه‌های این گرایش‌های فرمی را می‌توان در شعرهای کانکریت (تصویری) او دید، که در آن زمان در ادبیات ایران تجربه منحصربه‌فردی بود. نکته قابل‌توجه این بود که فرم برای او اصالت صددرصدی نداشت و او از این تجربه‌های تازه برای بیان مضمون‌هایی که در ذهن داشت استفاده کرد. به همین دلیل شعر صفارزاده همچنان که بسیار مدرن است، مذهبی و شیعی هم هست و او توانست خط بطلانی بر این دیدگاه بکشد که شعر مذهبی ذاتا شعری سنت‌گراست و نمی‌توان با بیان و زبانی مدرن به آن پرداخت.

دشمنی رژیم پهلوی با شاعر

مضمون‌های ضداستبدادی و ضداستعماری شعر صفارزاده که برخلاف شعرهای چپ‌گرای ضدامپریالیستی آن دوران، ماهیت مارکسیستی هم نداشت، به‌زودی نام طاهره صفارزاده را در میان شاعران ایرانی برجسته کرد. این مسأله حساسیت رژیم شاه را هم نسبت به او برانگیخت و باعث شد بسیاری از آثارش در ایران دچار ممنوعیت و سانسور شود. ازجمله شعری از او به نام «بیگانه و کودک قرن» که موجب شهرت بسیار او شد، بسیار حساسیت‌برانگیز شد. این شعر در اولین مجموعه او به‌نام «رهگذر مهتاب» به‌چاپ رسید، مجموعه‌ای که در آن شاعر هنوز به زبان آشنای آثار بعدی‌اش دست نیافته و هنوز نیمایی‌سراست. این شعر که از زبان فرزند یک خانواده اشرافی است، تقابل معصومیت یک کودک و فضای کثیف اشرافی‌گری درباری آن دوران را نقد می‌کند:

کودک این قرن هرشب در حصار خانه‌ای
تنهاست / پرنیاز از خواب اما وحشتش از بستر
آینده و فرداست / بانگ مادرخواهیش، آویزه‌ای در
گوش این دنیاست / گفته‌اند افسانه‌ها از مهربانی‌های
مادر، غمگساری‌های مادر / در برگ‌گهواره‌ها، شب
زنده‌داری‌های مادر / لیک آن کودک ندارد هیچ باور / شب چو
خواب آید درون دیده او / پرسد از خود «باز مشب مادرم کو»

این شعر که در فضای رمانتیک شعر آن دوران سروده شده است، از طرف عموم مردم به‌عنوان کنایه‌ای تند و تلخ به دربار و خانواده‌های مرتبط با نظام شاه تأویل شد و چنان مورد استقبال قرار گرفت که بعدها آیت‌ا... طالقانی به صفارزاده گفت: «به جدم سوگند، شعر شما در زندان به ما روحیه می‌داد.» حساسیت رژیم شاه نسبت به این شعر و شاعرش، تا سال‌ها بعد ادامه یافت و بعد از بازگشت او به ایران، حکومت پهلوی همیشه او را تحت نظر داشت و سرانجام در سال ۱۳۵۵ وقتی صفارزاده شجاعانه از امضای برگه عضویت اجباری در حزب دولت‌ساخته رستاخیز، سر باز زد، وی را از دانشگاه اخراج کردند.

مخالفت روشنفکران زمانه

پذیرش صفارزاده و شعرش در فضای روشنفکری زمان شاه که اغلب در اختیار هنرمندان مارکسیست یا شیفتگان فضای فرهنگی فرانسه بود، به‌سختی ممکن بود. واقعیت این است که شعر او آنچنان دارای ویژگی‌های فرمی منحصربه‌فرد بود که نمی‌شد آن را به‌طور کامل بایکوت کرد و از سویی به‌دلیل مضمون‌های مذهبی آن پذیرشش برای روشنفکران سخت بود. انتشار مجموعه «طنین در دلتا» در سال ۱۳۴۹ حادثه‌ای در شعر آن دوران بود که نادیده گرفتنش دیگر ممکن نبود. صفارزاده به‌خصوص به‌واسطه تلاش‌های منتقدی حرفه‌ای چون محمد حقوقی که ارزش‌های فنی شعر صفارزاده را درک کرده بود، به جامعه ادبی شناسانده شد و درباره شعرش سخن گفته شد و نوآوری‌هایش مورد توجه قرار گرفت.

شاید همین واکنش مغرضانه و بغض‌آلود شاعران و روشنفکران با او و دیگر هنرمندان مذهبی بود که صفارزاده و همفکرانش را به فکر تأسیس مجمعی برای هنرمندان مذهبی در اواخر دوران شاه انداخت. «کانون فرهنگی نهضت اسلامی» که با همفکری آیت‌ا...طالقانی تأسیس شد، مقدمه‌ای برای تشکیل حوزه اندیشه و هنر اسلامی در سال‌های بعد از انقلاب شد که بعدها به حوزه هنری تغییر نام داد و در شکل‌گیری جریان ادبی و هنری انقلاب اسلامی نقش مهمی بازی کرد.

همیشه منتظرت هستم

صفارزاده چه در زندگی ادبی و چه در زندگی شخصی‌اش همچنان که گفتیم، نگرشی شیعی داشت و بر این مسیر استوار ماند. مفاهیم و معانی شیعی در شعر او همیشه حضور پررنگی دارد. برای مثال شعر «انتظار» صفارزاده یکی از بهترین شعرهای مدرنی است که برای امام‌زمان(عج) سروده شده است: همیشه منتظرت هستم/ بی‌آن‌که در رکود نشستن باشم/ همیشه منتظرت هستم/ چونان که من همیشه در راهم/ همیشه در حرکت هستم/ همیشه در مقابله/ تو ماه/ ستاره، خورشید/ همیشه هستی/ و می‌درخشی از بدر/ و می‌رسی از کعبه/ و کوفه همین تهران است/ که بار اول می‌آیی/ و ذوالفقار را باز می‌کنی/ و ظلم‌رامی‌بندی/ همیشه منتظرت هستم/ ای عدل وعده‌داده‌شده/ این کوچه/ این خیابان/ این تاریخ/ خطی از انتظار تو را دارد/ و خسته است/ و ناظری/ تو می‌دانی/ ظهورکن/ ظهورکن که منتظرت هستم/ ظهورکن که منتظرت هستم. این گرایش شدید که در شعر او خود را به‌صورتی آشکار نشان می‌دهد، همیشه باعث خشم و حمله روشنفکران به او شده بود. خود صفارزاده در همان زمان در مصاحبه‌ای در پاسخ این پرسش او که تشدید گرایش شما به مذهب تشیع از چه چیز ناشی شده است، گفته است: «از خصلت ضدظلم و ضدسازش و عدالت‌خواه خودم. از فلسفه تشیع که مبنا و نیروی محرکه‌اش عدالت‌خواهی و ضدیت با سازش است و از تنگنای ظالمانه زمان که بالطبع انسان عدالت‌خواه را به عصیان یا تشدید بروز گرایش‌های ایمان و عقیدتی‌اش برمی‌انگیزد.» این نگرش تنها در شعرهای صفارزاده دیده نمی‌شود، او در تمام زندگی همین‌گونه بود. زیر بار بی‌عدالتی نمی‌رفت و هرشکلی از بی‌عدالتی را از طرف هرکسی به‌خصوص هر صاحب قدرتی برنمی‌تافت.

مترجم قرآن

صفارزاده با احاطه‌ای که به زبان انگلیسی، چه انگلیسی رایج و چه انگلیسی باستانی داشت، تصمیم گرفت متون مهم مذهبی به خصوص قرآن را به این زبان ترجمه کند. ترجمه قرآن به زبان انگلیسی، کار مهم و پروژه بزرگی بود و سال‌ها از زندگی این شاعر و ادیب را صرف خود کرد. او با کناره‌گیری از بسیاری فعالیت‌های ادبی خود، همه زندگی‌اش را صرف ترجمه قرآن کرد. «قرآن حکیم» صفارزاده که علاوه بر ترجمه ادیبانه و ارزشمند متن قرآن از نگاه و گرایشی تفسیری نیز خالی نیست، باقیات‌الصالحاتی است که او برای آیندگان به جای گذاشت. البته می‌دانیم که او در فکر ترجمه نهج‌البلاغه هم بود و کار روی این پروژه را هم آغاز کرده بود که دست تقدیر این فرصت را از او و ما گرفت که ترجمه شاعر و ادیبی را از متنی بخوانیم که همه دستور کار زندگی او به‌عنوان یک روشنفکر مسلمان بود.

راه شما و خلق فلسطین

نگاه جهانی و فراگیر صفارزاده باعث شد او از نخستین کسانی باشد که برای فلسطین شعر بگوید. در زمانی که هنوز کمتر شاعری در ایران به مسأله فلسطین ورود کرده‌بود، در بسیاری از آثارش با نام بردن از این سرزمین مقدس و یادآوری رنج‌های مردم آن، راه‌حل این معضل مهم دنیای اسلام را در مقاومت می‌دید. او در مجموعه «طنین در دلتا» که سال ۱۳۴۹ منتشر شد، سه سال بعد از شکست اعراب در جنگ شش‌روزه «برادران ما در سینا می‌میرند» را برای اسیران شهید ارتش مصر به دست نیروهای صهیونیست سرود و از بی‌لیاقتی سران عرب به شدت انتقاد کرد. صفارزاده شعرهای دیگری هم برای فلسطین دارد، از جمله این شعر در مجموعه «دیدار صبح»: راه شما و ما خلق فلسطین/ راه تمام خلق‌های تحت ستم/ از معبر شکنجه سلطه/ به هم پیوسته است/ ما راه را دنبال می‌کنیم/ دنبال این همه تابوت سرخ/ بر شانه‌های روشن حق/ ما راه را دنبال می‌کنیم/ و فتح با ما خواهد بود

روزشمار

روزشمار زندگی طاهره صفارزاده

- ۱۳۱۵ تولد در ۲۷ آبان در سیرجان
- ۱۳۲۱ یادگیری «قرآن‌کریم» در مکتب
- ۱۳۲۸ سرودن نخستین شعر با عنوان بینوا و زمستان
- ۱۳۳۶ دریافت مدرک کارشناسی زبان انگلیسی، استخدام
- ۱۳۴۱ انتشار کتاب داستان پیوندهای تلخ و مجموعه شعر رهگذر مهتاب
- ۱۳۴۷ انتشار مجموعه شعر چترسرخ به زبان انگلیسی
- ۱۳۴۹ استخدام در دانشگاه ملی و انتشار مجموعه شعر طنین در دلتا
- ۱۳۵۰ انتشار مجموعه شعر سد و بازوان
- ۱۳۵۷ انتشار مجموعه شعر حرکت و دیروز
- ۱۳۵۶ انتشار مجموعه شعر سفرپنجم
- ۱۳۷۱ گزینش به‌عنوان استاد نمونه کشور از سوی وزارت علوم و آموزش عالی
- ۱۳۸۰ ترجمه «قرآن حکیم» با متن عربی به زبان‌های فارسی و انگلیسی
- ۱۳۸۱ انتشار ترجمه دعای عرفه با متن عربی به ترجمه فارسی
- ۱۳۸۴ برگزیده‌شدن به‌عنوان برترین زن مسلمان
- ۱۳۸۵ انتشار مجموعه شعر درپیشواز صلح، انتشار ترجمه دعای جوشن‌کبیر
- ۱۳۸۷ درگذشت و خاکسپاری در امامزاده صالح(ع)

درنگ

چند نکته درباره جایزه شهید اندرزگو

سومین دوره جایزه ادبی شهید اندرزگو این هفته برگزار و برگزیدگان این جایزه، معرفی و تقدیر شدند. فارغ از وجهه مسابقه و معرفی برگزیدگان، هدف اصلی از راه‌اندازی این جایزه ادبی در نوع خود جالب توجه است. جایزه ادبی شهید اندرزگو برخلاف بسیاری از جایزه‌ها و جشنواره‌های ادبی که تنها برای خالی نبودن عریضه برگزار می‌شود و هدف کلانی پشت‌شان نیست، با تعریف یک کارکرد ویژه و برای رفع یک خلأ در ادبیات امروز راه‌اندازی شده است. این جایزه ادبی بعد از آن طراحی و اجرا شد که با راه افتادن موجی از تطهیر نظام پهلوی در فضای مجازی و شبکه‌های ماهواره‌ای خارج از کشور، ذهنیت برخی افراد در داخل که آشنایی چندانی با تاریخ معاصر ندارند به‌خصوص جوانان که آن دوران را ندیده‌اند، تحت‌تأثیر قرار گرفت. در حقیقت جایزه شهید اندرزگو درصدد است آثار ادبی در حوزه داستان و ناداستان را که با تمرکز بر وضعیت ایران در دوران پهلوی اول و دوم و ستم‌های این دو پادشاه بر ملت ایران تولید می‌شود، مورد حمایت قرار دهد و فرصتی ویژه برای مطرح شدن این آثار فراهم کند. این جایزه ادبی که به‌صورت دوسالانه برگزار می‌شود، در سه دوره برگزاری خود تعداد قابل‌توجهی از کتاب‌های خواندنی و قابل ارجاع را به جامعه معرفی کرده است که هرکدام به شکلی، آنچه را بر مردم ایران در آن دوران گذشته است، روایت می‌کند. نخستین نکته در این میان این است که این جایزه ادبی وظیفه معرفی و برجسته کردن این آثار را برعهده دارد اما در گام بعد باید این کتاب‌ها به‌دست مردم و مخاطبان برسد و به‌خصوص نسل نوجوان و جوان امروز این کتاب‌ها را در دسترس داشته باشند و بخوانند.

احتمالا بسیاری از خانواده‌ها با پرسش‌هایی از سوی نسل جدید درباره ضرورت انقلاب اسلامی و سرنگون کردن نظام شاهنشاهی روبه‌رو شده‌اند ولی منبع خوبی برای پاسخ دادن به این پرسش‌ها در اختیار نداشته‌اند. این جایزه و آثار معرفی شده در آن می‌تواند منبع خوبی برای مخاطبان و خانواده‌ها باشد چرا که در کتاب‌های معرفی شده در این جایزه، این پاسخ‌ها در قالب آثار ادبی به مخاطب ارائه شده است. ادبیات به‌دلیل این‌که با متن زندگی گره خورده است و وضعیت انسان‌ها را در یک دوران خاص به‌صورتی ملموس و دراماتیزه شده تصویر می‌کند، برای مخاطب به‌خصوص مخاطب نوجوان و جوان، باورپذیرتر و ملموس‌تر است و به جای ارائه پاسخ‌های مستقیم و یک‌جانبه، مخاطب را به‌صورتی غیرمستقیم و با مشارکت خود او به پاسخ می‌رساند. نهادهایی مانند آموزش و پرورش، نهاد کتابخانه‌های عمومی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و... می‌توانند با استفاده از ظرفیت ایجاد شده در این جایزه، امکان رسیدن این کتاب‌ها به‌دست مخاطبان را بیشتر فراهم کنند. نکته دیگری که در این میان باید مورد توجه باشد، این است که با وجود تلاش این جایزه ادبی، هنوز کمیت آثار تولید شده در حوزه‌های رمان و داستان کوتاه، تاریخ شفاهی و ادبیات کودک و نوجوان درخصوص دوران قبل از انقلاب، بسیار کم است و در این زمینه جای کار بسیاری است. البته این راهم باید درنظر داشت که تولید آثار ادبی درخصوص آن دوران نیازمند تحقیق و تلاش بیشتری است و نویسنده‌ای که قرار است جهان داستانی خود را برمبنای فضای بیش از نیم‌قرن قبل بنا کند؛ نیازمند پژوهشی گسترده و صرف وقت و انرژی مضاعفی است ولی برای رسیدن به هدفی بزرگ‌تر تحمل این زحمت و رنج ارزش دارد؛ ضمن این‌که باید به تنوع ژانری، استفاده از عنصر طنز و تولید آثار پی‌نما (کمیک‌استریپ) با این موضوعات نیز توجه ویژه داشت.

پویش

«کوتاه‌تر از کودکی» به یاد کودکان غزه

جمعی از هنرمندان به یاد کودکان بی‌دفاع غزه و در راستای محکومیت جنایات جنگی رژیم صهیونیستی، کارگاه «کوتاه‌تر از کودکی» را برگزار می‌کنند. این کارگاه به همت مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری انقلاب اسلامی به یاد کودکان بی‌دفاع غزه و در راستای محکومیت جنایات جنگی رژیم غاصب صهیونیستی، از دوم تا سوم آبان در کارگاه هنرهای تجسمی مرحوم حبیب‌ا... صادقی برگزار می‌شود. در این کارگاه، هنرمندان در شاخه‌های مختلف هنری اعم از نقاشی، خط، کاریکاتور، نگارگری، گرافیک و مجسمه‌سازی به خلق اثر خواهند پرداخت. تاکنون حدود ۳۷ هنرمند برای شرکت در این کارگاه که به‌صورت اجرای زنده برپا می‌شود، اعلام آمادگی کرده‌اند که ازجمله آنها می‌توان به نادر قشقایی مجسمه‌ساز، مرتضی گودرزی نقاش، حسین عصمتی نگارگر، امیرحسین آقامیری نگارگر، محمدحسین نیرومند کاریکاتوریست، سیدحمید شریفی‌آل‌هاشم گرافیست، حسین غلامی خوشنویس، مسعود صادقی خوشنویس و نگارگر، منصور فارسی مجسمه‌ساز، عبدالحمید قدیریان نقاش، سعید نقاشیان خوشنویس، محسن نجفی کاریکاتوریست، صابر شیخ‌رضایی کاریکاتوریست و صدیقه سلمان نقاش اشاره کرد.

تازه‌های نشر

کتاب زندگی شهید طهرانی‌مقدم

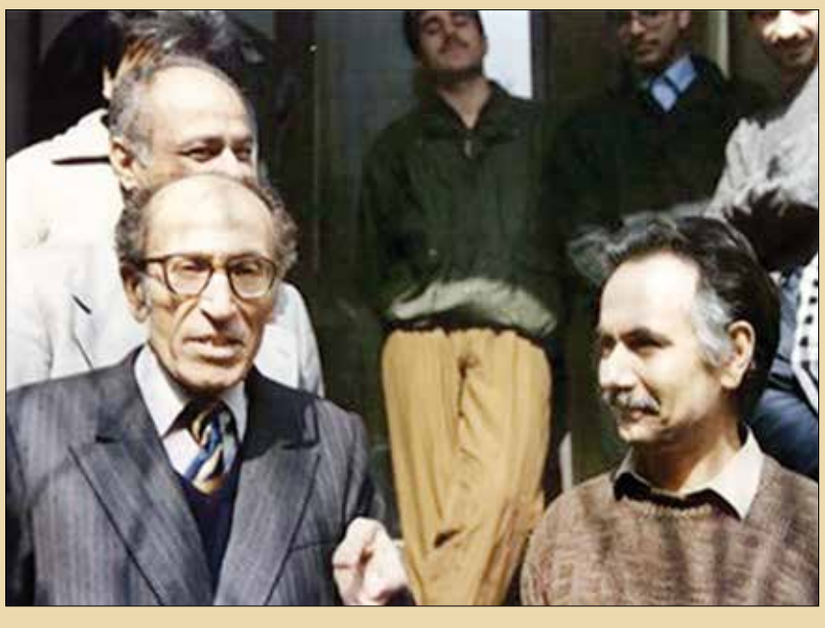
معصومه سپهری از انتشار کتابی با موضوع زندگی شهید حسن طهرانی‌مقدم در آینده نزدیک خبر داد که یکی از کم‌نظیرترین کتاب‌های این حوزه درباره زندگی فرماندهان هشت سال دفاع مقدس است.

نویسنده کتاب‌های «لشکر خوبان» و «نورالدین پسر ایران» گفت: کتاب زندگی شهید حسن طهرانی‌مقدم از نظر تعداد راویان و جزئیات زندگی خانوادگی و کار و رفتار این شهید، از ابتدا تا شهادت و تاثیر ایشان بر قدرت و صنعت موشکی کشور ماکار ویژه‌ای است که بیش از ۱۰ سال برای پژوهش و نگارش آن زمان صرف شده و حداقل ۲۰۰۰ صفحه خواهد بود. امیدوارم کار در مرحله انتشار از هر نظر در شأن شهید حاج حسن طهرانی‌مقدم منتشر و فصل جدیدی در شناخت عموم مردم عزیز و علاقه‌مندان به این شخصیت بی‌نظیر گشوده شود.

وی افزود: آرمان شهید طهرانی‌مقدم، اقتدار کشور عزیزمان و بیمه کردن ایران و اسلام و مسلمانان مظلوم جهان در برابر قلدری و زورگویی و تهدیدات مستکبران بود و ما به خوبی شاهد به ثمر نشستن تلاش و سرسختی او و یارانش در این مسیر هستیم.

قاب

سالگرد شاعری که سرود ملی را سرود

امروز سالگرد درگذشت زنده‌یاد ابوالقاسم حالت، شاعر، روزنامه‌نگار، مترجم و طنزنویس برجسته روزگار ماست. حالت شاعر نخستین سرود ملی جمهوری اسلامی است که بسیاری از مردمی که دهه ۶۰ را به یاد دارند، طنین این سرود را با موسیقی محمد بیگلری‌پور در ذهن دارند:

شد جمهوری اسلامی به پا، که هم دین دهد، هم دنیا به ما....

در این عکس زنده‌یاد حالت (سمت چپ) را در کنار زنده‌یاد کیومرث صابری‌فومنی مشهور به گل‌آقا مشاهده می‌کنید.